

DOI: 10.26693/jmbs02.03.172

УДК 376.68+378.14

Гевка О. І.

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ ІФНМУ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

lala.gevka@gmail.com

В сьогоденні, стрімкий прогрес світової медицини стимулює розвиток медичної освіти і в Україні. Саме тому одним із пріоритетних завдань ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет» є налагодження співпраці та розширення освітніх зв'язків із зарубіжними країнами, залучення до навчання ще більшої кількості іноземних громадян, оскільки це сприяє процвітанню та подальшій інтеграції вітчизняної медичної науки у міжнародне науково-освітнє співтовариство. На кафедрі гістології, цитології та ембріології створені сучасні навчально-методична, науково-технічна та практично-лабораторна бази для студентів-медиків, у тому числі і для іноземних студентів. З метою оптимізації навчання іноземних громадян на кафедрі гістології, цитології та ембріології було проведено незалежне анонімне опитування серед іноземних студентів про стан освітнього процесу з їх точки зору, а на основі отриманих результатів зроблено необхідні висновки.

Ключові слова: студенти-іноземці, вища освіта, гістологія, цитологія та ембріологія.

Вступ. Сучасний розвиток медичної науки і практики у світі зумовлює необхідність вносити корективи в підготовку та підвищення кваліфікації медичних спеціалістів України із їх наближенням до міжнародного рівня [1, 2]. Саме тому, якість медичної освіти у вищих навчальних закладах необхідно постійно покращувати шляхом ефективної організації та інформатизації навчального процесу, впровадження передових наукових розробок у практику викладання, забезпеченням високого професіоналізму викладачів, створенням сучасної навчально-методичної бази. Вища медична освіта в Україні повинна забезпечити високоякісну підготовку студентів і є важливою складовою у реформуванні галузі охорони здоров'я для реалізації соціальних пріоритетів держави, таких як піднесення вищої медичної освіти до рівня розвинутих країн світу [3-5]. Одним з вагомих факторів, що стимулює підвищення якості освіти у медичних ВУЗах України є навчання у них студентів-іноземців.

Адже, саме бажання іноземних громадян навчатися у вітчизняних медичних вишах і свідчить про високий рівень викладання у них та формування висококваліфікованих спеціалістів згідно міжнародних стандартів [6].

Для успішного навчання іноземних студентів у вищому медичному закладі та для здобуття ними фаху лікарів потрібно постійно вдосконалювати методики та методи викладання матеріалу з використанням сучасних інноваційних засобів [7]. Проте, недостатньо працювати лише згідно визначеного міністрами плану навчання, оскільки необхідно брати до уваги індивідуальні можливості студентів-іноземців, їхній базовий рівень знань та мовні навички. Саме враховуючи перелічені вище особливості, навчальний процес на кафедрі гістології, цитології та ембріології ІФНМУ завжди спрямований на оптимізацію викладання та належного засвоєння предмету іноземними студентами.

Важливим чинником що визначає успіх усіх запроваджених освітніх реформ є особисте відношення до них безпосередніх учасників навчального процесу, а саме викладачів та студентів. З огляду на вищезазначене нами було проведено незалежне анонімне анкетування серед англomовних студентів-другокурсників факультету підготовки іноземних громадян, що проходили навчання на базі кафедри гістології, цитології та ембріології ІФНМУ.

Метою дослідження було з'ясувати відношення іноземних студентів до освітнього процесу на кафедрі гістології, цитології та ембріології та, проаналізувавши отримані результати, зробити висновки спрямовані на оптимізацію навчального процесу іноземних громадян.

Основна частина. У опитуванні, згідно умов незалежного анонімного анкетування взяли участь лише бажаючі студенти-іноземці – 81 особа. При цьому загальна кількість англomовних студентів, що навчалися в період проведення опитування на базі кафедри гістології складала – 108 осіб. Анкетна форма була складена відповідно до загальноприйнятих вимог щодо структури анкети. Запитання були розроблені, з урахуванням основних

завдань кредитно-модульної системи освіти. Беручи до уваги схильність більшості іноземних студентів до тестової форми опитування, серед основних видів запитань, ми надали перевагу закритим питанням (з варіантами відповіді "так" - "ні"). З огляду на мету нашого дослідження, для оцінки ефективності (на думку студентів) викладання предмету гістології, студентам-іноземцям були запропоновані 10 запитань англійською мовою, розділених на три групи.

До першої групи входили запитання, спрямовані на в'яснення думки іноземних студентів стосовно їхньої навчальної програми з дисципліни «Гістологія, цитологія та ембріологія». Після обробки та аналізу отриманої анонімною інформації ми отримали такі результати. 78,7% опитаних погодились з думкою, що навчальна програма актуальна та сприяє набуттю необхідних професійних навичок. Проте, частина студентів (21,3%) вважають, що навчальної програми, яка розроблена МОЗ України відповідно до вимог міжнародної кредитно-модульної системи, їм недостатньо для набуття навичок кваліфікованих спеціалістів. На наступне запитання: «Чи рівень навантаження студентів сприяє успішному навчанню?» - вагома більшість респондентів (73,8%) відповіла «так». Хоча були і такі (26,2%), на чію думку рівень навантаження предметом гістології надмірний і саме це є причиною зниження успішності їх навчання. Припускаємо, що таке невдоволення навчальною програмою та рівнем навантаження з предмету виникає саме у іноземних громадян, які ще перебувають у процесі адаптації до навчання у стінах вищої школи, тим паче, на теренах нової для них країни. Також, можливо, це пов'язано з проведенням ними співставлення навчальних програм з предмету між медичними університетами на їх батьківщині та в Україні.

Відповіді на запитання другої групи демонструють як саме оцінюють іноземні студенти власне процес навчання та викладання на кафедрі «Гістології, цитології та ембріології». Майже половина опитаних англомовних студентів (47,5%) вважають, що викладачі кафедри гістології володіють англійською мовою на достатньо високому рівні. Проте, незначна більшість (52,5%) зазначають, що на їхню думку рівень володіння англійською мовою викладачами не досягає рівня Advanced. Варто вказати, що Advanced (C1) – це дуже високий рівень знання англійської мови, який наближається до рівня носія мови (тобто такого, коли можете спілкуватися нею ніби рідною). Вважаємо, що такі розбіжності у сприйнятті студентами англійської мови з уст викладача, залежать від того, громадянами якої країни вони є. Якщо студент-іноземець

прибув до нас з країни, в якій англійська мова є державною і для нього вона є рідною, то вимоги щодо знання та правильності вимови англійської мови викладачами у нього будуть явно завищені. А студенти, для яких англійська мова є іноземною (як і для викладачів кафедри), дають оцінку з позиції свого знання тої таки англійської мови.

Досить цікавим є факт, що попри такий розподіл студентських думок, відносно знання англійської мови викладачами, у своїх анкетних відгуках домінуюча кількість студентів (70,5%) стверджують, що на заняттях з гістології викладачі доступно та пізнавально подають матеріал. На нашу думку, це свідчить про високу кваліфікацію викладачів, про їх уміння дохідливо викладати матеріал не тільки рідною, а й іноземною мовою. Проте, на жаль, є і такі студенти (29,5%), яким слухати на лекціях та практичних заняттях було не дуже цікаво.

Формування у студентів-медиків клінічного мислення є одним з головних завдань вищої медичної школи. Освітня база для такого мислення та перші його навички закладаються вже на перших курсах навчання, зокрема на кафедрі гістології. Ось чому дуже важливо донести такі необхідні підвалини знань з предмету до слухача-студента. Бурхливе щоденне зростання потоку наукової інформації, спонукає шукати та використовувати нові ефективні технології, способи і засоби навчання, які б дозволили надати більше інформації за ту ж саму пару академічних годин та піднести її більш яскраво і доступно, щоб вона легше сприймалася і краще запам'ятовувалася. Застосування інформаційно-комунікаційних технологій відноситься до числа тих факторів, які сприяють підвищенню інтенсивності та якості процесу навчання.

Навчальні аудиторії на кафедрі гістології, цитології та ембріології оснащені сучасними комп'ютерами та телеекранами, які дають можливість викладачам демонструвати студентам мультимедійні тематичні презентації, тим самим підкріплюючи обговорення нової інформації візуальними матеріалами. Також, до комп'ютерів приєднані мікроскопи з цифровими камерами. Це дозволяє виводити зображення мікропрепаратів на монітор чи екран, таким чином надаючи змогу викладачу продемонструвати гістологічний препарат на великому екрані і наголосити на морфологічних особливостях тканини чи органа. Для проведення підсумкового тестового контролю, на кафедрі обладнаний окремий комп'ютерний клас. 47,5% студентів-іноземців задоволені кількістю та якістю технічного забезпечення навчального процесу на кафедрі гістології. А от 52,5% опитаних іноземних громадян вважають, що технічне забезпечення кафедри є недостатнім, вони хотіли би, щоб протягом навчального

процесу викладачами використовувалися сучасніші технології.

Наступний пункт в анкетуванні особливо вартий уваги, оскільки саме взаємодія між викладачем і студентом часто грає вирішальну роль у сприйнятті матеріалу чи предмету взагалі, у прищепленні інтересу до гістології чи любові до медицини в цілому. Отже, на запитання «Чи стосунки між студентом і викладачем засновані на взаємоповазі?», – виразно домінуюча кількість проанкетованих (78,7%) відповіли схвально («так»). Проте є іноземні студенти, (21,3%), які би бажали налагодити кращі відносини в системі «викладач-студент». На наш погляд, велику роль у становленні особистості майбутнього лікаря відіграє виховання через предмет. Навчальний процес повинен формувати у студентів ціннісне ставлення до людського життя. Навчання і виховання нерозривно пов'язані, вони формують образ лікаря-професіонала. Удосконалення взаємодії між викладачем і студентами під час навчального процесу розширює можливості виховної роботи і базується саме на взаємній повазі.

Результати аналізу третьої групи запитань «Зазначте Вашу думку щодо оцінювання» відображають подібний розподіл голосів іноземних студентів по кожному з питань. Для 78,7% студентів, що взяли участь в анкетуванні, критерії та методи оцінювання на кафедрі гістології є цілком зрозумілими. А 21,3% опитаних стверджують що ці моменти для них так і залишилися неясними. Приблизно ж така кількість студентів-іноземців (23,0%) вказала, що на їхню думку, кінцеві показники їх успішності

(бали), не відповідають їх реальним знанням предмету гістології. Ймовірно, ця квота студентів співпадає з тими, в яких виникли труднощі з розумінням критеріїв та методів оцінювання на кафедрі гістології. Натомість, більшість респондентів (77,0%) повністю погоджуються з кінцевими показниками їх успішності, оскільки вони, на думку студентів, реально відображають дійсний рівень їх знань.

Щодо питання об'єктивності оцінювання, то більшість опитаних іноземців (73,8%) стверджують, що оцінювання на кафедрі гістології здійснюється об'єктивно та, що за бажанням, вони отримували вичерпні роз'яснення викладача про одержані бали (70,5%). Незгідні з об'єктивністю оцінювання налічують 26,2%. Подібною є кількість студентів (29,5%), які залишилися незадоволеними роз'ясненнями викладача, щодо отриманих балів.

Заключення. Беручи до уваги результати проведеного нами соціологічного дослідження, робимо висновки, що для оптимізації навчального процесу іноземних громадян необхідно: покращити інформування студентів-іноземців про особливості української кредитно-модульної системи освіти, за якою вони навчаються та зокрема, про критерії і методи оцінювання; покращити технічне забезпечення та вдосконалити рівень знання іноземної мови викладачами; налагодити взаємозв'язок «викладач-студент» під час навчального процесу, заснований на взаємоповазі та співпраці для підвищення ефективності вивчення предмету та виховання майбутніх лікарів-фахівців.

References

1. Bakhteeva TD. Reformirovanie sistemy zdavookhraneniya i meditsinskoho obrazovaniya. *Problemi suchasnoi medichnoi nauki ta osviti*. 2010; 1: 4-8. [Russian].
2. Ilnitska OM. Kreditno-modulna sistema navchannya yak sistema kontrolyu ta otsinki yakisnoi pidgotovki spetsialistiv u vishchomu navchalnomu zakladi. *Visnik problem biologiyi i meditsini*. 2014; 4 (2): 43-6. [Ukrainian].
3. Bedenyuk AD. Doktrina vedennya navchalnoho protsesu u derzhavnikh vishchikh medichnikh navchalnikh zakladakh zhidno z kreditno-modulnoyu sistemoyu. *Medichna osvita*. 2012; 1: 13-4. [Ukrainian].
4. Dumanskiy YuV, Talalayenko OM, Pervak MB. Osvoynennya studentami praktichnikh navchok pri kreditno-modulniy orhanizatsiyi navchalnoho protsesu: problemi ta poshuk shlyakhiv yikh virishennya. *Medichna osvita*. 2011; 3: 79-81. [Ukrainian].
5. Zhurovskiy MZ. *Stan ta zavdannya vishchoi osviti Ukraini v konteksti Bolonskoho protsesu*. K: Politekhnik; 2004. 76 s. [Ukrainian].
6. Moskalenko VF. Medichna osvita v Ukraini ta Bolonskiy protses: realnist ta shlyakhi priyednannya do Yevropeyskoho osvithnoho i naukovoho prostoru. *Zhurnal Akademiyi medichnikh nauk Ukraini*. 2005; 1: 36-45. [Ukrainian].
7. Pobutskiy OO. Zastosuvannya innovatsiyinikh metodiv unaochnennya ta vizualizatsiyi u pidgotovtsi medichniy kadriv. *Halitskiy likarskiy visnik*. 2010; 17 (2/1): 126-8. [Ukrainian].

УДК 376.68+378.14

ПУТИ ОПТИМИЗАЦИИ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ НА КАФЕДРЕ ГИСТОЛОГИИ, ЦИТОЛОГИИ И ЭМБРИОЛОГИИ ИФНМУ

Гевка О. И.

Резюме. В настоящем, стремительный прогресс мировой медицины стимулирует развитие медицинского образования и в Украине. Именно поэтому одной из приоритетных задач ДВНЗ «Ивано-Франковский национальный медицинский университет» является налаживание сотрудничества и расши-

рение образовательных связей с зарубежными странами, привлечение к обучению еще большего количества иностранных граждан, поскольку это способствует процветанию и дальнейшей интеграции отечественной медицинской науки в международное научно-образовательное сообщество. На кафедре гистологии, цитологии и эмбриологии созданы современные учебно-методическая, научно-техническая и практично-лабораторная базы для студентов-медиков, в том числе и для иностранных студентов. С целью оптимизации обучения иностранных граждан на кафедре гистологии, цитологии и эмбриологии было проведено независимой анонимный опрос среди иностранных студентов о состоянии образовательного процесса с их точки зрения, а на основе полученных результатов сделаны необходимые выводы.

Ключевые слова: студенты-иностранцы, высшее образование, гистология, цитология и эмбриология.

UDC 376.68+378.14

**Ways to Improve Foreign Students' Educational Process
at the Department of Histology, Cytology and Embryology, IFNMU**

Gevka O. I.

Abstract. Nowadays the rapid progress in the sphere of medicine stimulates faster development of medical education in Ukraine. Due to this reason one of the priority tasks for the Ivano-Frankivsk National Medical University is to establish cooperation and expand the educational network with foreign countries, attract more foreign citizens to study, as it contributes to the prosperity and further integration of Ukrainian medical science in international scientific and educational community. The Department of Histology, Cytology and Embryology has created modern educational, methodological, scientific, technical and practical facilitates for medical students, including foreign students.

An important factor which determines the success of all the implemented educational reforms is the personal relevance of the direct participants in the educational process, namely, teachers and students. Taking into account the above mentioned facts, Department of Histology, Cytology and Embryology conducted an independent anonymous questionnaire among English-speaking second-year students of the Foreign Students Training Faculty. The aim of the study is to find out the attitude of foreign students to the educational process at the Department of Histology, Cytology and Embryology, and after analyzing the results, to draw conclusions aimed at optimizing the educational process of foreign citizens.

In total 81 students participated in survey, according to the independent anonymous questionnaire data. At the same time, the total number of English-speaking students who were studying during the period of the survey at the Department of Histology was 108 people. The questionnaire was compiled in accordance to generally accepted requirements regarding the structure of the questionnaire. Foreign students were offered 10 questions in English divided into three groups (Table 1).

The first group included questions aimed at clarifying the opinion of foreign students regarding their syllabus in "Histology, Cytology and Embryology". 78.7% of respondents agreed that the syllabus is relevant and promotes the acquisition of necessary professional skills. However, part of the students (21.3%) believes that the syllabus developed by the Ministry of Health of Ukraine in accordance with the requirements of the international credit and modular system is insufficient for the acquisition of required professional skills. To the next question: "Does the syllabus complexity level encourage students' progress?" the vast majority of respondents (73.8%) answered "yes." Although there were such (26.2%), in whose opinion the level of load on the subject of histology is excessive and this is precisely the reason for the decline in the success of their training.

Answers to the questions of the second group demonstrate exactly how foreign students actually evaluate the processes of teaching and learning at the Department of Histology, Cytology and Embryology. Almost half of the interviewed English-speaking students (47.5%) believe that teachers' of English have advanced level. Nevertheless, 52.5% indicate that in their opinion the level of proficiency in English by teachers does not reach advanced level. It should be mentioned that despite such a distribution of student thoughts, regarding the knowledge of English by teachers, in their questionnaire responses, the dominant number of students (70.5%) assert that on histology classes teachers' way of new material explanation is interesting and informative. 47.5% of foreign students are satisfied with the number and quality of the technical support of the educational process at the Department of Histology. But 52.5% of surveyed believe that the technical support of the department is insufficient; they would like that during the educational process new modern technologies were used. To the question "Are relationship between a student and a teacher based on mutual respect?" 78.7% responded favorably ("yes"). However, there are foreign students (21.3%) who would like to establish better relations in the "teacher-student" cooperation.

The results of the analysis of the third group of questions "Give your opinion on the student's evaluation" reflect a similar distribution of foreign students' votes towards each issue. For 78.7% of the students, the evaluation criteria at the Department of Histology are quite understandable. Approximately the same number of the respondents (77.0%) fully agrees with the final results, because they, in the students' opinion, really reflect the true level of their knowledge. Regarding the question of the objectivity of the assessment, the majority of the polled foreigners (73.8%) assert that the evaluation at the Department of Histology is carried out objectively and that, in case of necessity, they can obtain feedback on their progress results (70.5%).

Taking into account the results of our research, we conclude that in order to optimize the educational process of foreign citizens, it is necessary: to improve the informing of foreign students about the features of the Ukrainian credit-module system of education and about the evaluation criteria; to improve technical support, to improve teachers' English; to establish better relationship between teacher and student during educational process, based on mutual respect and cooperation; to increase the effectiveness of studying the subject and educate future medical professionals.

Keywords: foreign students, high education, histology, cytology and embryology.

Стаття надійшла 11.08.2017 р.

Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування